

Міністерство освіти і науки України
 Національний технічний університет
 «Дніпровська політехніка»

Інститут електроенергетики
 Електротехнічний факультет

Кафедра перекладу

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

кваліфікаційної роботи ступеню бакалавра

студента Бушуєва Єлизавета Миколаївна (ПІБ)

академічної групи ФЛ-15-2

(шифр)

напряму 6.020303 «Філологія»

спеціалізації _____

за освітньо-професійною програмою _____

на тему **Англо-американський молодіжний сленг і особливості перекладу на українську мову**

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи				
розділів:				
Рецензент				
Нормоконтролер	ФЛ-15-2 Орел М.В.			

Дніпро
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО:завідувач кафедри
перекладу

_____ Введенська Т.Ю.

« _____ » _____ 2019 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавра**студенту _____ академічної групи ФЛ-15-2
(прізвище та ініціали) (шифр)напряму 6.020303 «Філологія»

спеціалізації _____

за освітньо-професійною програмою _____

на тему: **Англо-американський молодіжний сленг і особливості перекладу на українську мову**

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 17.04.2019 № 626-л

Розділ	Зміст	Термін виконання
Розділ 1	Молодіжний сленг як об'єкт лінгвістичного дослідження	25.12.18
Розділ 2	Англiцизми в українському молодіжному жаргоні	01.05.19

Завдання видано

_____

(підпис керівника)

_____

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 15 жовтня 2018

Дата подання до екзаменаційної комісії 10 червня 2019

Прийнято до виконання

_____

(підпис студента)

_____

(прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Молодіжний сленг як об’єкт лінгвістичного дослідження	6
1.1. Історія виникнення молодіжного сленгу	6
1.2. Поняття, основні ознаки та особливості функціонування англо-американського молодіжного сленгу	9
1.3. Англiцизми у молодiжнiй мовi i основнi тенденцiї аксiологiчних змiн у семантицi	14
Висновки до 1 роздiлу	20
РОЗДІЛ 2. Англiцизми в українському молодiжному жаргонi	22
2.1. Аналіз причин появи та поширення англiцизмiв серед української молодi	22
2.2. Англо-американські запозичення у сфері інформаційних технологій	28
2.3. Реалізація аксiологiчного компоненту в семантичнiй структурi англо-американських запозичень	35
Висновки до 2 роздiлу	41
ВИСНОВКИ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	46

ВСТУП

Актуальність теми роботи визначається тенденцією активізації досліджень молодіжної лексики на сучасному етапі. Зазначимо, що феномен молодіжних субмов є ще малодослідженою ділянкою мовознавства, яка потребує поглибленого вивчення. Адже більшість лінгвістичних досліджень спрямована на розгляд динамічних характеристик аксіологічних компонентів лексичних одиниць як смислотворчих елементів, які сприяють розвитку мови, відображають зміни у ціннісному ставленні мовного колективу до дійсності, а на рівні національних мов відтворюють особливості національного менталітету, аксіологічних картин світу різних лінгвокультур.

Невід'ємним атрибутом живого функціонування будь-якої мови є існування в ній своєрідних підмов – так званих соціолектів [22, 5]. Це – мови, якими спілкуються окремі соціальні групи, представники певних професій та вікових категорій. Знакове місце серед них займають жаргони. Нині найпопулярнішим серед жаргонів є молодіжний сленг.

Сленг (від англ. *slang* – жаргон) – слова або вислови, які використовують люди деяких професій чи класових прошарків [4, 56]. Сленг традиційно протистоїть офіційній загальноприйнятій мові й до кінця зрозумілий лише представникам порівняно вузького кола осіб, які належать до певної соціальної або професійної групи, яка впровадила в мову слово або вислів. У наш час він контрольований масовою культурою, під вплив якої потрапляють різні категорії молоді.

Дослідженням сленгу та його функціонуванням в американському варіанті англійської мови займалися як вітчизняні, так і зарубіжні дослідники, серед них: І. Арнольд, Л. Бурдін, Р. Вільямс, В. Вілюман, І. Гальперін, І. Гонта, Дж. Елтінг, Ю. Зацний, О. Клименко, М. Маковський, Г. Менкен, В. Лабов, Е. Партрідж, А. Смирницький, Т. Соловйова,

Г. Судзіловський, Г. Томахін, С. Томашек, Т. Торн, Г. Фаулер, В. Хом'яков, О. Швейцер та ін.

Мета роботи полягає у функціонально-семантичній характеристиці англо-американських запозичень у молодіжному сленгу сучасної української мови та аналізу способів їх відтворення українською мовою.

Згідно з поставленою метою визначаються та конкретизуються основні **завдання** дослідження:

- вивчити історію виникнення молодіжного сленгу;
- розкрити поняття, основні ознаки та особливості функціонування англо-американського молодіжного сленгу;
- проаналізувати причини появи та поширення англіцизмів серед української молоді;
- визначити англо-американські запозичення у молодіжній мові та проаналізувати способи їх відтворення українською мовою.

Об'єктом дослідження є сленг.

Предметом аналізу є способи відтворення англо-американських сленгізмів українською мовою у молодіжному сленгу.

Методологічною основою дослідження став комплекс дослідницьких методів. Як основні методи роботи були застосовані наступні дослідницькі засоби: теоретико-методологічний аналіз відповідних науково-літературних джерел, який використовувався для теоретичного обґрунтування дослідження. Також дослідження здійснювалося із застосуванням описового методу, методу лексикографічного аналізу словникових дефініцій та порівняльний метод.

Структура роботи. Дипломне дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків до I та II розділів, списку використаних джерел.

Апробація результатів дослідження: основні результати роботи викладено на XIV міжнародному форумі студентів та молодих учених «Розширюючи обрії» (Дніпро, 2019): опубліковано тези під назвою “Anglo-American youth slang: peculiarities of translation into Ukrainian”, в збірнику форуму

РОЗДІЛ 1.

МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Історія виникнення молодіжного сленгу

Перш ніж розглянути історію виникнення молодіжного сленгу, необхідно дати визначення сленгу та суміжних понять. За Н. Годун, вперше термін «сленг» був зафіксований у 1750 році зі значенням «мова вулиці» або, за іншими джерелами, – «образа» [25, 81]. Припускається, що слово «сленг» походить від англійського *sling* – «метати, кидати» в тому значенні, в якому воно вживалося в яскравому архаїчному виразі *to sling one's jaw* – «говорити буйні, образливі речі».

Англійське і французьке мовознавство засвідчують безліч тенденцій у визначенні підсистем мови і не мають однозначного ставлення до термінів «арго», «жаргон», «сленг». У вітчизняній лінгвістиці співвідношення цих термінів ще більш неоднозначне.

У радянської англістиці найбільш розгорнуте трактування сленгу дає В. Хомяков: сленг – це «особливий периферійний лексичний шар, що лежить як поза межами літературного мовлення, так і поза границями діалектів загальнонаціональної англійської мови, що включає в себе, з одного боку, шар специфічної лексики і фразеології професійних говорів, соціальних жаргонів і арго злочинного світу, а, з іншої, шар широко розповсюдженої і загальнозрозумілої емоційно-експресивної лексики і фразеології нелітературної мови» [21, 203].

«Загальний сленг» визначається як відносно стійкий для певного періоду, широко розповсюджений і загальнозрозумілий шар лексики і фразеології в середовищі живого мовлення (іноді з фонетичними, морфологічними і синтаксичними особливостями), досить неоднорідний за своїм генетичним складом і ступенем наближення до літературної мови, що має яскраво

виражений емоційно-експресивний оцінюючий характер, є часто протестом-глузуванням проти соціальних, етичних, естетичних, мовних та інших умовностей і авторитетів [32, 111].

Отже, сленг визнається антиподом літературного мовлення й ототожнюється частково з жаргоном, а частково з професіоналізмами і з розмовним мовленням.

Відносно різниці між сленгом та жаргоном вчені вважають, що сленг - це загальний жаргон. Це поза літературний варіант національної мови, який обслуговує сферу побутового, неофіційного, невимушеного спілкування. На відміну від жаргону, в сленгу немає обмежень відносно його носіїв. Іншими словами, на сленгу можуть спілкуватися (або сленг можуть використовувати) люди різних професій, різного соціального положення, віку, освіти і так далі. Наприклад, деякі сленгізми виникли в середовищі інтелігенції. Сленг в цьому відношенні – корелят літературної мови. Літературна мова використовується переважно в письмовій мові у сфері офіційного спілкування – сленг служить засобом неформального, дружнього спілкування перш за все в усній мові.

Жаргон як варіант національної мови завжди має обмеження з точки зору його носіїв. Так, носіїв молодіжного жаргону «об'єднує» вік; носіїв жаргону програмістів – професія. Коли ж окремі жаргонні слова стають загальним надбанням (бакси, кайф, комп, кликати, тусовка, тачка, чайник і тому подібне), можна говорити про сленг. Отже, синонім слова *сленг* – складений термін, загальний жаргон.

Сленг нерідко розглядається в психологічному аспекті, як продукт «духовної» творчості (у тому числі й індивідуальної) представників окремих соціальних і професійних угруповань, вираження певного «духу» або «свідомості» людей, що належать до того або іншого суспільного середовища. Велику роль у поширенні цієї концепції сленгу зіграло відоме положення В. Гумбольдта про те, що «сприйняття світу», використання й інтерпретація (самооцінка) мови в представників окремих соціально-професійних груп не

збігається цілком зі «сприйняттям світу» і володінням мовою на рівні всього мовного колективу [27, 102].

Як зауважує В. Дорда, питання термінологічної визначеності сленгу та адгерентних термінів, а також належності лексики до тієї чи іншої групи, залишається досить складним, оскільки лексичні одиниці перебувають у стані постійної флуктуації або взагалі накладаються [6, 22].

Проаналізувавши різні підходи до тлумачення даних понять, наведемо наступні визначення Н.Годуна: сленг – соціально обумовлена категорія загального поширення, що перебуває за межами загальноприйнятих мовних норм та реалізується через фонологічні, орфографічні, морфологічні, лексичні та граматичні особливості [26, 81].

Молодіжний сленг, за Ю. Василенко, представляє окремий пласт національної мови, який відображає певною мірою рівень культури, освіченості, розвитку суспільства [15].

Молодіжний сленг – це окремий пласт національної мови, який відображає певною мірою рівень культури, освіченості, розвитку суспільства. Студентство, як носій молодіжного сленгу, є внутрішньо неоднорідною соціально-демографічною групою, де студентство було і залишається найбільш освіченим прошарком молодого покоління, отже, і мова, якою воно користується буде перебувати в рамках норми, але з включенням жаргонізмів, пов'язаних з певним періодом становлення в їхньому житті, процесом навчання. Сленг, як найбільш використовуваний функціональний різновид мови для спілкування в «своєму колі», є проявом вікового конфлікту, показником невідповідності між запитам студентської молоді і можливостями їх реалізації. Дане протиріччя знаходить висвітлення в мовній компетенції молодого покоління.

Молодіжний сленг Великобританії та Америки на переконання О. Алімова, почав активно розвиватися та поповнюватись у середині XIX ст., однак припускається, що таке мовне явище існувало вже з часів середньовічних

університетів. Можливо, найпершим подібним словом було слово *lupi* (лат. «вовки») – так звали «шпигунів», що докладали керівництву про студентів, які спілкувались рідною мовою замість латини [25, 82].

За визначенням В. Дорди, молодіжний сленг містить лексику як мінімум трьох лексико-стилістичних підсистем: нестандартної розмовної мови, професійного жаргону й вульгаризмів [6, 23]. Використання сленгу студентами має місце у колі друзів, близьких чи знайомих. Залежно від конкретної ситуації спілкування може застосовуватись спеціальний студентський сленг (сленг певної навчальної групи, навчального закладу), сленг спортсменів у спортивній секції, у компанії друзів – молодіжний сленг і т. ін. Як зазначається, чіткого розмежування між університетським сленгом та загальним американським сленгом, що вживають студенти, практично не існує. Використання сленгізмів у спілкуванні з випадковими знайомими та незнайомцями не схвалюється. Значну частину одиниць студентського сленгу представляють лексеми, які є дублетами нейтральних або розмовних одиниць.

Молодіжний сленг представляє окремий пласт національної мови, який відображає певною мірою рівень культури, освіченості, розвитку суспільств. Він містить лексику як мінімум трьох лексико-стилістичних підсистем: нестандартної розмовної мови, професійного жаргону й вульгаризмів.

1.2 Поняття, основні ознаки та особливості функціонування англо-американського молодіжного сленгу

Активним «постачальником» молодіжного неформального мовлення є студентська розмовна лексика, яка має в собі чітку експресивно-емотивну динамічну ознаку. Молодіжний сленг являє собою цікавий лінгвістичний феномен, побутування якого обмежене не лише певними віковими рамками, що є очевидним із його номінації, алей соціальними, тимчасовими і просторовими межами [9]. Він існує в студентському середовищі в окремих більш-менш замкнутих референтних групах.

Молодіжний сленг – це лексикон, який живиться соками загальнонаціональної мови, живе на її фонетичному і граматичному ґрунті. Сленг кожної історичної епохи відображає риси свого часу. У сленгу відображається спосіб життя мовного колективу, який його породив, часто це носії мови з достатньо високим рівнем освіти, які вдаються до його використання в певній комунікативній ситуації. Найбільш розвиненими сферами спілкування, притаманними студентському сленгу, є навчальна, професійна, соціально-побутова та видовищно-масова.

Молодіжний сленг є одним із джерел поповнення лексичного складу мови та одним з елементів культури суспільства. Мовні процеси, що розгортаються в студентському сленгу роблять його природною експериментальною лабораторією для спостереження за мовними змінами в соціальному контексті. Молодіжний сленг використовується в дискурсах різних типів, зокрема в Інтернет, рекламному художньому дискурсі друкованих ЗМІ, завдяки чому досягається вихід на спільний код спілкування з молодіжною аудиторією [15].

У складі молодіжного американського сленгу І. Секрет виокремлює лексеми, які об'єднуються у семантичні групи [25, 82]:

1. Алкоголь, наркотики, дозвілля: *hooch, tree, buddak, crippls, doobie, hronik, smokey treat* – марихуана, бадилля, драп, дубас, кукіс, пишна, трава; *get one's johny, blaze, burn, pull tubes, play monopoly* – палити марихуану – димити, дути, свистіти, читати, шифрувати; *chill* – розслабитися; релаксувати; *have arms, chizzil* – влаштувати вечірку, влаштувати паті.

2. Кохання, секс та відповідні частини тіла (складає табуїзована лексика, що відноситься до сексу): *on the sniff, out trouting, chirpsing, sharking* означають флірт з партнером, залицяння; *lumbering, copping off* означають, що процес знайомства досяг своєї мети.

3. Оцінювальне ставлення, преференції та цінності: *book smart, fossil* – «розумник»; *hoser, bonehead, dolt, dickhead, fathead, pothead, dunderhead, bufflehead, ditz, boofa, buttllick, dumb-head, brain-dead, ass, assface, asswipe, bub* –

«дурень»; *adonis, badass, boss, Chester Molester, frat fag, hoss, mazeh, G.Q.* – «мачо»; *biscuit, cheese dong, dorm-rat, sissy, moppet, beastmaster, dunt* – «слабак»; *babe, betty, cherry, fifi, chick, birdie, filet, cutie, rosebud, hottie, peach* – «красуня»; *beddy, biddy, biff, heifer, broomhilda, bushpig* – «погануля»; *asslick, blotto, blown, simp, monkey* – «негідник»; невихованість (*villain, swain, slouch, slob, lout, loon, yob, oaf, yokel, boor, churl, hick, cowpuncher*, «мужлай»); жорстокість (*bully, thug, butch, ruffian, varmint, hoodlum, plug-ugly*, «шибеник»); франтівство (*buck, beau, smoothie dude, fop* – «денді»); перелюбство (*womanizer, lothario, lady-killer, lecher, wife-swapper, satyr, goat, amatorist, wooer, skirt-chaser, cicibeo, inamorato, soupirant, rake, poodle-faker* – «бабій»); *hooker, whore, broad, ball-breaker, ball-buster, prick-teaser, wanton, flapper, harlot, wench, crumpet, hussy, tart, floozy, strumpet, doxy, chippy, maenad, haetera, frippet* – «повія»; *maiden, virgin, cherry* – «недоторка».

4. Дружба, дружні відносини: *roaddog, dude, boogerhead boogerhead = chap, pal, fellow, bud(dy), guy, chum, mate, friend, associate* – товариш, приятель, друг, компаньйон; *wench, goeey = girlfriend* – подружка, кохана дівчина; коло друзів, орда, френда – *posse, dogpack, tribe, crew = one's circle of friends*.

5. Лексичні засоби вираження емоційного стану у комунікативних актах: подив (*bonk!, Chyaa!, Eesh!, Flip mode!, Oh my goshness!, Shnikies* – отакої!, маєш!, тю!); згода (*bet!, Dude!, Shoots for real !, Ah ... ja!* – полюбе, в будь-якому випадку); незгода (*bet! dude!, negotary!, ta huh!* – оце так!, не за яких обставин!); схвалення (*dig that!, cool!, score!, damm right!* – клас!, супер!, фонтан!); збентеження (*squeeb!, erf!* – ого!, йолки!); недовіра (*badand* – розкажуй!, та ну!); несхвалення (*boo!* – йо-майо!, хана!); хвилювання (*squish!, woochow!* – щоці!, зашибісь!); огида (*shiznet* – фе!); вираження радості (*woopu-woo!* – кул!, ляля!); способи привертання уваги (*yo!* – гей!, йо!).

6. Прикметники з конотацією оцінювання: *awesome, bomb, biggity/diggity, boss, brad, chouch, coolarific, doke, dope* – кльовий, крутий, суперовий; *bunk,*

bogus, booty, buttery, doobs, schwag, shady, skadip, jankety – відстійний, задрипаний і т.ін.

7. Предмети першої необхідності, одяг: *grazing* – попоїсти; *caning* – святкування; *kegs* – брюки; *shreddies* – неприваблива жіноча білизна.

8. Соціально та культурно обумовлені явища, предмети, відносини: *bank, yen, duckets, spent, bones, benjamin, loot = money* – гроші; бабки, зелені; *buzz crusher = killjoy* – зануда; людина, що отруює, *kill, kari = make fun of* – підсміюватися, стібатися, тюкати; *to bum= ask* – просити, клянчити.

9. Навчання: *bear* – шкільний вчитель; *aggie* – «аграрій» (зневажливе прізвисько студента сільськогосподарського заклад освіти); *underclassman (underclasswoman)* – «мелюзга» (зневажливе вираження, що вживається студентами старших курсів у відношенні до молодших студентів); *college widow* – «студентська удовиця» (жителька університетського містечка, яка вступає у зв'язок із студентами декількох поколінь); *breeze* – легкий навчальний курс; *killer* – складний навчальний курс; *net-head* – про залежну від Інтернету людину; *wag it* – пропускати заняття у коледжі; *dorm rat* – довгожитель у гуртожитку, який рідко з нього виходить; *granola* – поборник здорового харчування та способу життя; *book* – «зубрити»; *campus English* – «студентський жаргон»; *cave* – «Бережись! Гвалт!»; *first track* – «перша доріжка» (курс для учнів із підвищеним коефіцієнтом розумових здібностей); *hazing* – випробування (випробувальний термін для студента, який дав обіцянку вступити в братство; може означати виконання (звичайно протягом тижня) важких та принизливих доручень); *medico* – студент-медик; *parlevo* – урок французької мови; *phi-bete* – вчитися, вивчати; *scared straight* – «виховання залякуванням» (навчальний курс, що передбачає відвідування в'язниць, щоб показати, що злочин є зло; впроваджується в районах з високий рівнем злочинності); *smoker* – вечірка тільки для хлопців; *size* – одержувати страви в буфеті; *pill-pedler* – студент-фармацевт.

Т. Антонченко серед американських студентських сленгізмів виокремлює наступні процеси у розвитку значення існуючих у нормативній мові лексичних одиниць при їх трансформації у студентський сленг [2, 13]:

1. Амеліорація / пейорація (наприклад, амеліоративні зміни: *ginger* «імбир» > AmE розм. «вогник, піднесений настрій»; *some* «якийсь» > AmE розм. «визначний, вражаючий»; пейоративні зміни: *drool* «слина» > AmE sl. «нісенітниця, дурниці»; *iceberg* «айсберг» > AmE sl. «холодна, черства, бездушна людина»;

2. Втрата позитивних / негативних сем – нейтралізація (*deadline* – AmE «обмежувальна лінія навколо в'язниці, яку заборонено перетинати під загрозою смертної кари» > «граничний (крайній) строк будь-якої умови чи події»; *good* «гарний, добрий» > AmE «дійсний» (про білети, особливі пропозиції; *flunky* «презирл. ліврейний лакей» > «підлабузник, підлесник, низькопоклонник» > AmE «робітник без кваліфікації, що виконує незначну або будь-яку «чорну» роботу»);

3. Поляризація аксіологічного значення (індукування протилежного за оцінним знаком аксіологічного значення) – енантіосемія (*groovy* – AmE «приємний, гарний, чудовий», «привабливий, цікавий, модний» > «нудний, неприємний»; *crazy* «божевільний» > AmE «чудовий, сучасний»; *awesome, brutal, crazy, dirty, evil, savage, wicked* у значенні «чудовий, першокласний»)

4. Інтенсифікація пейоративної оцінки (*dufus* – AmE «дивак, ексцентрична людина» > «дурень або незграба»; *klutz* – AmE [Slang] «незграба» > «бовдур, дурень»).

5. Семантичні перенесення (метафоричне: *cherry* «вишневий» > AmE «новенький, свіжий, привабливий», «красуня» – амеліорація; *breeze* – «легкий навчальний курс»; *bear* – «шкільний вчитель» – пейорація; метонімічне: *smoker* – «вечірка тільки для хлопців»; *gun* «рушниця» > AmE «найманий вбивця»; *buttery* – «відстійний» – пейорація).

6. Процес аксіологічних переосмислень від власних імен – антономасія (*Clyde, Ken, Waldo, Zelda* – «дурень, бовдур, телепень», *Babbit, Ozzie and Harriet, jeff* – «консервативний, відсталий, обивательський», *Chester Molester* – «мачо» ін.).

7. Аксіологічні переосмислення в асоціативно-тематичних полях зооморфізмів (за зовнішністю: «потворна» – *bat, bear, dog, pig* – про жінку, *gorilla* – про чоловіка; за розумовими здібностями: «тупий, дурний» – *baboon, boa, jay, newt, turkey*; за поведінкою: «агресивна» – *banty, rooster* (про будь-яку людину), *vulture* (про дівчину); «дивна, чудна, ексцентрична» – *bird, duck, squirrel, wombat*; за діяльністю тощо: «проститутка» – *bat, chippy, moose*, «поліцейський, детектив» – *bear, bull, pig, sleuth*, «інформатор» – *canary*).

Отже, молодіжний сленг виступає одним із джерел поповнення лексичного складу мови та одним з елементів культури суспільства. Активним «постачальником» молодіжного неформального мовлення є студентська розмовна лексика, яка має в собі чітку експресивно-емотивну динамічну ознаку. Молодіжний сленг використовується в дискурсах різних типів, зокрема в Інтернет, рекламному художньому дискурсі друкованих ЗМІ, завдяки чому досягається вихід на спільний код спілкування з молодіжною аудиторією.

У складі молодіжного американського сленгу виокремлюється лексеми, які об'єднуються у семантичні групи: алкоголь, наркотики, дозвілля, кохання, секс та відповідні частини тіла, оцінювальне ставлення, преференції та цінності, дружба, дружні відносини, лексичні засоби вираження емоційного стану у комунікативних актах, прикметники з конотацією оцінювання, предмети першої необхідності, одяг, соціально та культурно обумовлені явища.

1.3 Англiцизми у молодiжнiй мовi i основнi тенденцiї аксiологiчних змiн у семантицi

Англійська мова стала справді світовою мовою. Нею володіє близько півтора мільярда осіб. Вісімдесят відсотків наукових досліджень у світі вперше

публікується англійською. Нею друкується близько п'ятдесяти відсотків з 10 000 щоденних газет. Англійська мова є рідною для 12 націй, які налічують 350 мільйонів осіб (Велика Британія, США, Канада, Австралія, Гренада, Барбадос, Гвіана, Ямайка, Багами, Трінідад та інші). Її словниковий запас налічує півмільйона слів. Нині американець чи англієць, подорожуючи світом, може розмовляти лише англійською, розшукати екземпляр "Times", придбати звичний для нього "Big Mac". Англійська мова має міцні зв'язки з іншими мовами індоєвропейської сім'ї, якими розмовляє третина людства [1].

Виникнення англомовних сленгізмів є результатом не лише експансії самої англійської мови (через вивчення іноземної мови в школі, поширення літератури англійською мовою, захоплення англомовною музичною культурою, інтенсифікація міжнародних зв'язків), а й результатом популяризації західного способу життя, бажання молодих людей бути схожими на героїв популярних кінофільмів, телепередач, а звідси – часто спостерігається механічне перенесення англійських лексем на український ґрунт.

Результати соціологічних досліджень молодіжної мови свідчать, що до найуживаніших слів належать іменники: *герл, сейшн, шузи, паті та прикметники: драйвовий, о'кейний, суперний* та інші. До деяких лексем (вайтовий, лукать, покет, спектра) респонденти легко віднаходили українські відповідники, але зазначали, що їх вживання є епізодичним, час від часу [36].

У сучасному світі досить поширеним є комп'ютерний сленг – своєрідна „мова”, що виникла з появою електронно-обчислювальних машин (ЕОМ) у США 1946 р. З розвитком ЕОМ в Україні теж почала зароджуватися специфічна мова, якою спілкуються програмісти. Порівняно молодий вік спеціалістів, які задіяні в цій сфері професійної діяльності, популярність комп'ютерів та Інтернету у молодіжному середовищі визначили моду на комп'ютерний сленг серед користувачів всесвітньої мережі. Знання сленгу, що дуже часто використовує молодь під час спілкування в електронних

комунікаціях допоможуть уникнути численних непорозумінь. Наприклад, *Гугл все знає*.

Серед школярів та геймерів популярним є *Leet* або *leet speak* – різновид сленгу, що є дуже поширеним в он-лайнних іграх, для якого характерна повна або часткова заміна літер в словах цифрами та псевдографікою. *Leet* не призначений для усної мови, лише для письмової. Він є невід’ємною складовою Інтернет-культури і набуває повноцінного статусу віртуального сленгу. Наприклад, *я тебе Забаню*.

Мова кожного народу функціонує й розвивається в контексті мов світу й під впливом цього контексту. Країни та їх народи перебувають у постійних взаєминах економічного, політичного, наукового й культурного характеру. Тому всі спроби штучної ізоляції національної мови від інших мов суперечить об’єктивним законам розвитку людства і його найдивовижнішого феномену - мови [36].

Аксіологічні зміни в семантичній структурі лексем постають як кількісно-якісні модифікації аксіологічного значення, складна природа та багатоплановість котрих зумовили необхідність розгляду їх основних тенденцій як певних структурно-семантичних, лінгвокогнітивних, функціональних та соціопрагматичних аспектів їх розвитку. Наше дослідження базується на таксономії аксіологічних значень за характером підстав оцінки, запропонованій Н.Д. Арутюною. Однак, вчені вважали за доцільне ввести додатково фізіологічний, сексуальний, ідеологічний, правовий та соціальний типи оцінки, оскільки вони становлять вторинне аксіологічне значення багатьох досліджуваних американізмів [2, 5].

Дослідження функціонування аксіологічно модифікованих лексем в AmE показало, що аксіологічне значення постає диференціюючим ідіоетнічним елементом лексико-семантичного плану у визначенні регіональної варіативності англійської мови, відображаючи ідіоетнічний характер світогляду, систематизації інформації, проведеної через аксіологічний фільтр

свідомості та через емоційно-чуттєве сприйняття. Диференціююча роль аксіологічного значення простежується в семантичній структурі слова: *bomb* “бомба”> 1) BrE “успіх, шалений успіх (особливо стосовно вистави чи концерту)”); 2) AmE “невдача, провал”, (спочатку воно вживалося стосовно театральних вистав і кінопоказів, а згодом відносно будь-якої діяльності або події). Наведений приклад відтворює протиставлення ціннісних призм світобачення американського та британського соціумів на лексико-семантичному рівні. В той же час у рамках взаємодії національних культур та мовного експансіонізму AmE американізмами з аксіологічними значеннями відіграють роль носія американських цінностей, впливового засобу пропаганди американського способу життя, сприяючи у такий спосіб глобальній асиміляції культур та американізації ціннісних орієнтирів інших націй світового товариства.

Вчені виходили з теоретичного положення про те, що оцінка та емоція як смислоутворюючі компоненти стимулюють процеси породження лексичних одиниць і розвиток їх семантичної структури при лексико-семантичному й контекстуальному варіюванні значення. З цього виходить, що аксіологічні зміни можуть бути узуальними або okazіональними. Домінуючим каузатором аксіологічних змін є екстралінгвістичні чинники, хоча не виключається вплив мовних факторів: аналогії, контексту, необхідності поповнення експресивних засобів та деяких інших. Вивчення структурних і семантичних аспектів аксіологічного розвитку лексем у AmE показало, що типовими напрямками аксіологічних змін є:

- індукування аксіологічного значення (позитивного / негативного) – амеліорація / пейорація (наприклад, амеліоративні зміни: *ginger* “імбир” > AmE розм. “вогник, піднесений настрій”; *some* “якийсь” > AmE розм. “визначний, вражаючий”; пейоративні зміни: *drool* “слина” > AmE sl. “нісенітниця, дурниці”; *iceberg* “айсберг” > AmE sl. “холодна, черства, бездушна людина”;

- редукування аксіологічного значення (втрата позитивних / негативних сем) – нейтралізація (*deadline* - AmE “обмежувальна лінія навколо в’язниці, яку заборонено перетинати під загрозою смертної кари” > “граничний (крайній) строк будь-якої умови чи події”; *good* “гарний, добрий” > AmE “дійсний” (про білети, особливі пропозиції));

- поляризація аксіологічного значення (індукування протилежного за оцінним знаком аксіологічного значення) – енантіосемія (*groovy* - AmE “приємний, гарний, чудовий”, “привабливий, цікавий, модний” > “нудний, неприємний”; *crazy* “божевільний” > AmE “чудовий, сучасний”).

Результати дослідження Т. М. Антонченко американізмів із вторинними значеннями демонструють переважання пейоративів (особливо іменників) серед аксіологічних дериватів AmE: 698 пейоративних словозначень на відміну від 323 амеліоративних (загальна кількість словозначень відібраних американізмів – 1162 одиниці). Близько 54 значень із загальної кількості вибраних аксіологічних дериватів амбівалентні, їх полюс оцінності виявляється лише в контексті. Аналіз чинників переважаючого індукування негативної оцінки, яка досить часто має антропоцентричну природу, дозволив зробити висновок про те, що подібна тенденція зумовлена негативною спрямованістю людської свідомості в характеристиці оточуючої дійсності, особливо проявів суспільного життя, а також дискретним характером негативних емоцій при оцінюванні властивостей та дій об’єкта.

Цікаво, що новітні енантіосемічні семантичні процеси в американському просторіччі привели до досить великої поширеності меліоративної реверсії аксіологічного знаку: 78,4% від загальної кількості узуальних енантіосемічних словозначень зібраних під час суцільної вибірки американізмів (69 від 88 одиниць) [2, 6].

Аксіологічні зміни мають розгалужений та багатоступеневий характер, що викликано складністю структури аксіологічної оцінки, різноманітністю її концептуальних підстав та можливістю кількісно-якісних змін даної ознаки.

Так, аксіологічні переосмислення, окрім полюсно-знакового, напрямового, можуть мати аспектно-видовий характер і градуальний - при інтенсифікації або деінтенсифікації аксіологічного значення. Антонченко Т. зазначає, що для AmE більш характерна інтенсифікація пейоративної оцінки: *dufus* - AmE “дивак, ексцентрична людина” > “дурень або незграба”; *klutz* - AmE [Slang] “незграба” > “бовдур, дурень”. У деяких випадках можна спостерігати і протилежний інтенсифікації процес. Так, деінтенсифікація пейоративного значення, тобто часткова нейтралізація, відбулася в семантиці часткового американізму *flunky* “презирл. ліврейний лакей” > “підлабузник, підлесник, низькопоклонник” > AmE “робітник без кваліфікації, що виконує незначну або будь-яку “чорну” роботу” [2, 7].

Висновки до 1 розділу

Сленг як різновид мовного субстрату традиційно привертає увагу вітчизняних і зарубіжних філологів завдяки яскравому емоційно-експресивному забарвленню, лаконічності й образності, здатності постійно змінювати кордони, що розділяють його з мовною нормою.

Термін «сленг» вперше був зафіксований зі значенням «мова вулиці» або, за іншими джерелами як «образа», походить від англійського *sling* – «метати, кидати» в значенні архаїчного виразу *to sling one's jaw* – «говорити буйні, образливі речі». Сленг визнається антиподом літературного мовлення й ототожнюється частково з жаргоном, а частково з професіоналізмами і з розмовним мовленням. Сленг нерідко розглядається в психологічному аспекті, як продукт індивідуальної творчості представників окремих соціальних і професійних угруповань, вираження певного «духу» або «свідомості» людей, що належать до того або іншого суспільного середовища. Молодіжний сленг представляє окремий пласт національної мови, який відображає певною мірою рівень культури, освіченості, розвитку суспільств. Він містить лексику як мінімум трьох лексико-стилістичних підсистем: нестандартної розмовної мови, професійного жаргону й вульгаризмів.

Сучасні геополітичні тенденції зближення світових культур є причиною появи та поширення такого поняття як «сленг». Аксіологічна, тобто оцінно-емотивна, кваліфікація об'єктів є невід'ємною частиною людського (зокрема молоді) сприйняття дійсності й викликає необхідність залучення великої кількості комунікативних засобів, перш за все, лексико-семантичних, для передачі аксіологічної інформації під час мовного спілкування.

Мова кожного народу функціонує й розвивається в контексті мов світу й під впливом цього контексту. Країни та їх народи перебувають у постійних взаєминах економічного, політичного, наукового й культурного характеру. Тому всі спроби штучної ізоляції національної мови від інших мов суперечить

об'єктивним законам розвитку людства і його найдивовижнішого феномену - мови.

Англiцизми в молодiжному сленгу займають важливе місце. Процес запозичення англiцизмiв вiдбувається постiйно, вiддзеркалюючи новi реалiї нашого життя, даючи їм новi найменування. Але не можна допустити, щоб такi процеси проходили стихiйно, невмотивовано, бо часто яскрава та приваблива запозичена лексема є зовсiм непродуктивною в системi сучасної української мови. Необхiдно пам'ятати, що надмiрне вживання англiцизмiв у молодiжному сленгу веде до збiднiння рiдної мови. Традицiї лiтературної мови повиннi поважатися i данi вирази вживатися в певному соцiально-культурному оточеннi, де вони будуть доречнi. Хоча можна вважати такi сленговi вирази згубними для нашої мови, але iнколи їх вживання просто необхiдне з погляду на глобальний вплив англomовної культури та технологiй.

РОЗДІЛ 2.

АНГЛІЦИЗМИ В УКРАЇНСЬКОМУ МОЛОДІЖНОМУ ЖАРГОНІ

2.1 Аналіз причин появи та поширення англiцизмiв серед української молоді

Українська мова за останні десятиліття наповнилася значною кількістю англiцизмiв, що обумовлено певними соціально-економічними, політичними та культурними причинами: поява імпортованих товарів в яскравих етикетках з англійськими написами, різноманітні рекламні ролики та зарубіжні фільми, а особливо розвиток сучасних комп'ютерних технологій. Запозичення з англійської мови в молодіжний жаргон вже має свою «історію», вони відзначені «хвилеподібністю»: 60-ті роки, хвиля 70-80-х, кінець 90-х років [33, 132]. Найбільше у молодіжній пресі англiцизмiв на музичну тематику, найменше – на позначення специфічних понять. Це пояснюється великою популярністю музичної сфери серед молоді, а відтак широкою читацькою аудиторією (на яку й орієнтуються молодіжні видання). Широкий потік іноземної музики та реалій, пов'язаних із нею, сприяє появі нових термінів, які дедалі більше поповнюють молодіжний сленг. Наприклад: *римейк* (нова версія старої пісні або фільму), *бекграунд* (музичне оформлення), *фронтмен* (лідер у групі музикантів), *хіт* (дуже популярний музичний твір) [24, 125].

Якщо на ранньому етапі цього процесу можна було говорити про англiцизмiвні елементи в жаргоні певної групи молоді (яка безпосередньо контактувала з іноземцями, частіше мешканці великих міст), то сьогодні ареал поширення таких лексем значно збільшився.

Ю. Молоткіна поділяє причини запозичень на мовні (внутрішньолінгвістичні) та позамовні (зовнішні та екстралінгвістичні). Мовні причини мають об'єктивний характер, але вони не відбуваються спонтанно, оскільки завжди детерміновані такими факторами [19, 116]:

1. Внутрішньомовна потреба в називанні нової речі, нового уявлення і відсутність відповідного поняття в когнітивній базі мови-реципієнта. Наприклад, англіцизми *лайк*, *репост* увійшли до української мови з появою соціальних мереж. Так лайк (англ. *like* – подобатися) означає умовний вираз схвалення матеріалу, профілю користувача, фотографії через клік чи натискання функціональної кнопки [17]. Репост – це використання чужого тексту в себе у блозі чи в соціальній мережі, з покликанням на автора [23].

Популярність соціальних мереж посприяла засвоєнню англіцизму *селфі* (англ. *self*- сам, само-) – це вид фотографії, автопортрет зроблений за допомогою камери смартфона, фотоапарату чи веб-камери [26].

До українського лексикону інформаційні технології також привнесли лексеми: *гуглити* (англ. *Google* – популярний пошуковий сервіс у мережі Інтернет) – шукати щось в Інтернеті, зазвичай за допомогою пошукового сервісу Google [5];

інстаграмити (англ. *Instagram* – соціальна мережа для розповсюдження фотографій) – публікувати фото чи відео в мережі Instagram [12];

фотомопити (англ. *Adobe Photoshop* – популярний графічний редактор) – обробляти фотографії в програмі Adobe Photoshop [31].

Також новим запозиченням є слово *тізер* (англ. *tease* – дражнити). Тізер – це рекламне повідомлення у формі загадки, що містить частину інформації про продукт, але ніяк не називає рекламований товар, з'являється на ранньому етапі просування товару і служить для створення інтриги навколо нього [30].

Досить недавно в українській мові з'явилося таке поняття як *каучсерфінг* (англ. *couch surfing* – диванний серфінг) – це онлайн-мережа пошуку безкоштовного житла для мандрівників [14].

2. Прагнення мовної економії, заміна багатослівних виразів одним словом. Наприклад, замість «виконавець співу, який супроводжує вокальну

партію» зручніше використовувати лексему *бек-вокаліст* (англ. *backing vocal* – спів на задньому плані) [20].

Слово *софт* (скорочено від англ. *software*) також заміняє багатослівне визначення «сукупність програм системи обробки інформації і програмних документів, необхідних для експлуатації цих програм» [28].

Замість визначення «упорядкований список звукових доріжок, які входять до музичного альбому» все частіше використовують лексему *трек-лист* (англ. *track list*); «компанія чи група компаній, яка займається записом, розповсюдженням та просуванням аудіоматеріалів» – *лейбл* (англ. *label*); «покликання в гіпертекстових документах» – *лінк* (англ. *link*) тощо.

3. Прагнення до новизни та свіжості, емоційності та експресивності на тлі стандарту. Наприклад, прикметник англomовного походження *фанівський* (англ. *fan* – шанувальник). Сюди ж можна віднести ще один англiцизм олдовий (англ. *old* – старий).

До немовних причин вслід за Ю. Молоткіною відносять такі фактори [19, 119]:

1. Розвиток економічних та культурних зв'язків між іншими країнами та Україною. Зміни в політичному устрої України та вихід її на міжнародну арену як незалежної держави – найголовніші чинники оновлення лексичного складу української мови.

2. Вплив стереотипного сприйняття інших країн, їхнього стилю життя пересічними громадянами. Наприклад, популярними серед молоді зараз є такі англiцизми як *світшот* (англ. *sweatshirt*) – бавовняний спортивний светр, *худи* (англ. *hood* – каптур) – светр з м'якого бавовняного трикотажу, з каптуром, *тімберленди* (англ. *timberland*) – взуття американської фірми The Timberland Company, *чокер* (англ. *choker* – душител) – нашийна прикраса у вигляді смужки, яка тісно прилягає до шкіри, *вейп* (від англ. *vape*) – електронна сигарета, *барбершоп* (англ. *barbershop*) – чоловіча перукарня і т. д.

3. Вживання слів іншомовного походження мовцем для демонстрації освіченості або неординарності і сприйняття реципієнтами іншомовного слова як більш ученого, престижного, такого, що краще звучить, а також з метою «усучаснити» текст.

Відзначимо, що корпоративні жаргони, що входять до складу молодіжного сленгу зазнають найбільшого впливу. Це пояснюється тим, що молодіжний сленг є найрухливішою лексичною системою – молоді притаманне особливе відчуття мовного максималізму [11, 45]: *хайр* – довге волосся; *батл* – пляшка; *спіпати* – спати; *спікати* – говорити.

Також молодіжний сленг поповнився, зокрема, словами, що позначають специфічно навчальні реалії: *диктейшн* (від англ. *dictation*) «диктант»; *інглиш* (від англ. *English*) - «англійська мова» (навчальний предмет); урок англійської мови.

У жаргонізованому мовленні сучасної молоді людини можна помітити кілька лексем-англіцизмів, які вона використовує постійно, інші ж перебувають на периферії (мовець розуміє їх значення, але сам майже не використовує). При невимушеному спілкуванні вживання англіцизму служить певним контрастом, оригінальною лексемою з підвищеною експресивністю на фоні розмовної стилістично зниженої лексики.

Процес запозичення англіцизму в жаргон має дещо специфічний характер, на відміну від запозичень до літературної мови, де причиною запозичення є відсутність лексеми на позначення тієї чи іншої реалії, жаргон запозичує лексичні елементи для номінації таких понять, які вже мають словесне оформлення в літературній мові. Це свідчить про вторинний характер молодіжного жаргону, його субхарактер, орієнтацію на систему літературної мови [24, 125].

Різновидом англіцизму є американізм – запозичення з американського варіанта англійської мови. Виникнення англомовних сленгізмів є результатом не лише експансії самої англійської мови (через вивчення іноземної мови в

школі, поширення літератури англійською мовою, захоплення англомовною музичною культурою), а й результатом популяризації західного способу життя, бажання молодих людей бути схожими на героїв популярних кінофільмів, телепередач.

Слісова М. відзначила, що українська мова з її великою кількістю префіксів, суфіксів та закінчень надзвичайно підходить для словесного імпорту. Частина англіцизмів прийшла до української мови без зміни морфемного складу, як наприклад: *father* – фазер; *friend* – френд [8].

Інша частина зазнала певних змін, підпорядкувавшись нормативам української мови, як, наприклад, в словах: *shoes* – шузи; *trousers* – траузери; *night* – перенайтати.

Наступним англійським словам, які відносяться до нейтральної лексики, відповідають аналогічні за звучанням слова української мови, що набули певного стилістичного забарвлення та соціального маркування, зрозумілого лише носіям цього жаргону: *old* (старий) – олдовий (досвідчений, мудрий); *ask* (просити) – аскати (жебрати); *girl* (дівчина) – гьорла (гарна дівчина, подружка).

У процесі запозичення англомовних слів українським молодіжним сленгом в сферу вживання включаються слова стандартної англійської мови, і тільки в процесі адаптації мовою-реципієнтом вони набувають відповідного стилістичного забарвлення та соціального маркування [11, 47].

Н. Ф. Осецька усі англіцизми за сферою використання в сучасному молодіжному сленгу поділяє на кілька тематичних груп [22, 76]:

1. Предмети повсякденного вжитку (англіцизми використовуються у повсякденному житті. Найчастіше вони приходять з реклам, молодіжних газет і журналів). Наприклад:

Шузи – *shoes*; найки – *Nike*; боді – *body*; ті-шот – *T-shirt*; топик – *top*; тренди – *trends*; айс ті – *ice tea*; айс бір – *ice beer*; фаст-фуд – *fast food*; дрінк шот – *to drink, shot-drink*; лонг – *long-drink*; мані – *money*; єврики – *euros*;

бакси – *backs*; вайт – *white*; пінк – *pink*.

1. Комп'ютерні технології. Наприклад:

і-нет – *i-net*; ноут – *notebook*; браузер – *browser*; погуглити – *Google*; чатитись – *to chat*; веб-кем – *web-cam*; аська – *ICQ*; фейсбук – *Facebook*; скап – *Skype*; он-лайн – *On-line*; форум – *forum*; дрова – *drivers*; вінда – *Windows*; біт – *Bit*.

2. Емоції, реакції та оцінка дійсності (група англіцизмів, які переважно використовуються в повсякденному житті. Яскравим прикладом такого спілкування є переписка в чатах чи на форумах). Наприклад:

Хай – *hi*; хеллоу – *hello*; бай – *bye*; ван сек – *one second*; кам бек – *come back*; піс (вам) – *peace*; чірс – *cheers*; Хеппі Б'юздеї – *Happy Birthday*; сюрпрайз – *surprise*; окей – *okey*; ок – *ok*; ноу проблемс – *no problems*; ноу сенкс – *no thanks*; соррі – *sorry*; соу світ – *so sweet*; супер – *super*; фajn – *fine*; зе бест – *the best*; кул – *cool*; б'ютіфул – *beautiful*; крейзі – *crazy*; найс – *nice*; анбелівбл – *unbelievable*.

3. Назви людей за диференціацією (безпосередньо стосуються молоді, адже в основному молоді люди розуміють значення поданих слів і вживають їх у повсякденній мові). Наприклад:

Бой – *boy*; гай – *guy*; бейбі – *baby*; герл – *girl*; мен – *man*; піпли – *people*; олді – *old*; перенти – *parents*; френди – *friends*; герл-френд – *girl-friend*; бой-френд – *boy-friend*; ді-джей – *DJ*; ем-сі – *MC*; пі-джей – *PJ*; сек'юріті – *security*; боді гард – *body guard*; адмін – *administrator*; піарщик – *PR manager*; американ – *american*.

4. Культурна сфера (англіцизми, пов'язані з молодіжною культурою, яка пропагандується засобами масової інформації, кінематографом та шоу-бізнесом). Наприклад:

Попса – *pop music*; транс – *trance music*; хаус – *house music*; електро – *electro music*; техно – *techno music*; хард-рок – *hard rock*; альтернатива – *alternative music*; джангл – *dgungle*; фанк – *fank*; андер граунд – *Underground*; реп – *rap*;

еммо – *emmo*; паті – *party*; денс – *dance*; диско – *disco*; фест – *fest*; батл – *battle*; корпоротив – *to corporate*; фаер-шоу – *fire-show*; шоу-біз – *show-business*; м'юзік холл – *music hall*; рімейк – *remake*; супер стар – *super star*; Юкрейніан Фешн Вік – *Ukrainian Fashion Week*; Файна Юкрайна – *Fine Ukraine*; Камеді Клуб – *Comedy Club*; фентазі – *fantasy*; муві – *movie*; селебрітіс – *celebrities*; стайл – *style*; бойз-бенд – *boys-band*.

5. Спортивна сфера, оскільки спорт відіграє невід'ємну роль в житті молоді, відповідно й спортивна культура нині все більше набуває західної тенденції і відображається в мові. Наприклад:

фітнес-клуб – *fitness club*; пілатес – *pilates*; степ – *step*; шейпінг – *shaping-up*; бодібілдинг – *body building*; армреслінг – *arm wrestling*; пейнтболл – *paintball*; фолл – *fall*; сноуборд – *snowboard*.

6. Саморозвиток, тренінг, методики. Наприклад:

тім-білдінг – *team-building*; модератор – *moderator*; флеш-моб – *flash-mob*.

Отже, українська мова за останні десятиліття наповнилася значною кількістю англіцизмів, що обумовлено певними соціально-економічними, політичними та культурними причинами. Найбільше у молодіжній пресі англіцизмів на музичну тематику, найменше – на позначення специфічних понять. Це пояснюється великою популярністю музичної сфери серед молоді, а відтак широкою читацькою аудиторією (на яку й орієнтуються молодіжні видання). У процесі запозичення англомовних слів українським молодіжним сленгом в сферу вживання включаються слова стандартної англійської мови, і тільки в процесі адаптації мовою-реципієнтом вони набувають відповідного стилістичного забарвлення та соціального маркування.

2.2 Англо-американські запозичення у сфері інформаційних технологій

У сучасному світі досить поширеним є комп'ютерний сленг – своєрідна «мова», що виникла у 1946 р. з появою електронно-обчислювальних машин у

США [22, 76]. Порівняно молодий вік спеціалістів, які задіяні в цій сфері професійної діяльності, популярність комп'ютерів та Інтернету у молодіжному середовищі визначили моду на комп'ютерний сленг серед користувачів всесвітньої мережі. Е. Стрига розглядає комп'ютерний сленг як слова, що вживаються тільки людьми, які мають безпосереднє відношення до комп'ютерів у повсякденному житті, що замінюють професійну лексику і відрізняються розмовним, а іноді і грубо-фамільярним забарвленням [29, 189]. За визначенням Ю. Заремблук Комп'ютерний сленг характеризується лаконічністю, великою кількістю скорочень та своєрідною символікою [10].

Шляхи і способи утворення комп'ютерного сленгу досить різноманітні, але всі вони зводяться до того, щоб пристосувати англійське слово до вітчизняної дійсності і зробити його придатним для постійного використання. До основних методів утворення сленгу, що охоплюють більшість існуючої сленгової лексики, належать: калька (повне запозичення); напівкалька (запозичення основи); фонетична мімікрія; переклад (з використанням стандартної лексики в особливому значенні; з використанням сленгу інших професійних груп) [34].

Одним із найпоширеніших способів відтворення термінів є калькування – засіб перекладу лексичної одиниці шляхом заміни її складових частин (морфем або слів) їх лексичними відповідностями у мові перекладу [7]. Наприклад: *crazy party* – скажена вечірка. А також транскодування, при цьому слово запозичається цілком зі своєю вимовою, написанням і значенням. Такі запозичення піддаються асиміляції. Кожен звук у слові, що запозичується, заміщається відповідним звуком в українській мові (відповідно до фонетичних законів). Ці слова здаються іноземними у вимові, в написанні вони відповідають усім нормам англійської мови: *hard drive* → хард, *message* → меседж [18].

Певна кількість подібних слів в українській мові є наслідком того, що більшість комп'ютерних програм досі ще працюють з англійською мовою.

Внаслідок цього у людей відбувається своєрідна звичка до деяких розповсюджених команд або повідомлень: наприклад відповідь на питання про те, чому що-небудь не працює «*інвалід юзер*» є популярним перефразуванням повідомлення операційної системи «*Invalid drive*».

Захоплення англіцизмами стало своєрідною модою, що зумовлено створеними в молодіжному суспільстві стереотипами, ідеалами. Саме в цій групі має місце українське або просто неправильне прочитання англійського слова. Часом помилка є привабливою в такій мірі, що стає загальноновживаною: «*message* → мессаг» [18].

Часто зустрічається просто перенесення слова в українську мову з неправильним наголосом: *label* → лабэль.

Тому деякі сленгові запозичення є варіативними в написанні, і зустрічаються кілька різних запозичень слова *keyboard*: кейборд, кэборд, кіборд.

При переході терміна з англійської мови в українську остання підпорядковує слово під норми не тільки своєї фонетики, як у попередній групі, але і під норми спелінгу та граматики (напівкалька) [34]. Англійський термін при граматичному засвоєнні надходить у розпорядження української граматики, підкоряючись її правилам. Наприклад, іменники отримують відмінкові закінчення: *application* → аплікуха (прикладна програма) → аплікухи (Р.в.), аплікуху (З.в.).

Слова цієї групи утворилися наступним способом: певними методами до первісної англійської основи додаються словотворчі моделі української мови. До них відносяться, насамперед, зменьшувано-пестливі суфікси іменників -ик, -к(а), -ок та інших: *disk drive* → дискетник, *User's Manual* → мануалка, *ROM* → ромка, *CD-ROM* → сідіромка; також зустрічається суфікс -юк, характерний для простої мови: *CD* (compact disk) → сідюк.

Внаслідок того, що мова-орігінал є аналітичною, а мова перекладу - синтетичною, додавання флексій до дієслів є дуже розповсюдженим явищем: *to*

connect → коннектитися (з'єднуватися за допомогою комп'ютерів), *to program* → програмити (займатися програмуванням).

Скорочення довгих професіоналізмів, через прийом універбіалізації (зведення словосполучення до одного слова) приводить також до сленгу: *strategic game* → стратегія.

Досить велика кількість слів цієї групи відбулися від різних аббревіатур, назв різних протоколів, фірм: *Bulletin board system* → *BBS* → бєбєска; *IBM* → Айбіємка [18].

Метод фонетичної мімікрії заснований на фонетичному збігу семантично несхожих загальноновживаних слів і англійських комп'ютерних термінів: *error* → Єгор; *jamper* → джемпер; *button* → батон; *shareware* → шаровари.

Слово, яке переходить у сленг, отримує нове значення, ніяким чином не зв'язане з загальноновживаним: *laser printer* → лазар – слово, що має в загальнонародній мові значення чоловічого імені Лазар. У комп'ютерному воно сленгу придбало зовсім новий зміст. Можливі як випадки, засновані на фонетичному збігу повних слів, так і випадки, засновані на збігу частини слів. У цьому випадку сленгове слово доповнюється частиною слова, що залишилася, запозиченим методом кальки з англійського оригінала: *break point* → брякпоїнт; *ARJ archived* → аржеваний; *Windows* → віндовоз.

Існують слова, у яких одна частина – фонетичне наслідування, інша переклад. У цій групі слів особливо багато назв різних програм, які найчастіше неясні у вживанні і сприйнятті для вітчизняних користувачів обчислювальної техніки: *Corel Draw* → Король дров; *Aldus PageMaker* → Альдус Піжамкер; *AutoCAD* → Автогад [18, 98].

Також до цього явища відносяться випадки ономотопії, без якихось подібностей зі словами стандартної лексики. Такі слова представляють своєрідну гру звуків. Вони утворюються шляхом віднімання, додавання, переміщення деяких звуків в оригінальному англійському терміні: *interpretator* → інтертрепатор; *Pentium* → пентюх.

До комп'ютерного сленгу не завжди потрапляють слова, запозичені з англійської мови. Дуже часто сленгова лексика утворюється шляхом перекладу англійського професійного терміна. Існує два можливих способи перекладу. Перший спосіб містить у собі переклад слова з використанням існуючих в українській мові нейтральних слів, що при цьому набувають нового значення зі зниженням стилістичного забарвлення: *virus* → живність; *user's manual* → буквар; *Windows* → квартирки [34].

Механізм асоціативного мислення спрацьовує під час перекладу. Виниклі асоціації (або метафори) можуть бути різноманітними: за формою предмета (*disk* → млинець), за принципом роботи (*matrix printer* → вжикалка). Численні й дієслівні метафори: *to seek smth on disk* → шарудіти; *to delete* → зносити.

Другу групу становлять терміни, які шляхом використання лексики інших професійних груп набули свій сленговий переклад. В результаті значення слова дещо змінюється, отримуючи для комп'ютерного сленгу специфічний зміст: *LED* → світлодіод → ліхтар; *to connect two computers* → шлангувати; *computer* → комп – компухтер – цампутер – тачка – апарат – машина.

Комп'ютерний сленг не позбавлений й фразеологічних оборотів, серед яких є як дієслівні, так субстантивні обороти: жати батони (працювати з мишею); глюк полірувати (налагоджувати програму); трипальцевий салют (вихід клавішами Ctrl-Alt-Del); вітер змін (зміна операційної системи). Практично усі ці обороти побудовані на асоціативному перекладі. Цікавим є також процес появи своєрідного сленгового фольклору, у якому термінологічна лексика вживається в широкому переносному значенні в різних ситуаціях, що ніяк не стосуються комп'ютерів. Наприклад, програміст, що не хоче виконувати прохання, каже: «*Can't Open*» або «*Invalid Request*». Саме такий англійський текст висвічується на екрані комп'ютера, коли він не може виконати поставлену задачу. Програміст, що ввечері засипає після важкого дня, заспокоює себе:

«*System halted*». Те ж саме, відключаючись, говорить і комп'ютер [18].

Також відзначимо, що серед англіцизмів, пов'язаних зі сферою інформаційних технологій, також чільне місце посідають варваризми (іншомовні слова або звороти, що суперечать нормам даної мови). Наприклад: *on-line* – в мережі (усі контактні сайти працюють в режимі он-лайн); *production* – виробництво (якщо код пройде тест, його можна запускати в продакшн); *iteration* – цикл від початку до завершення дії (по закінченню поточної ітерації ми проведемо зустріч усіх тім-лідерів).

В мовознавстві існують й інші терміни: вкраплення чи введений у твір з певною змістовою або стилістичною метою уривок іншомовного тексту (слово, словосполучення, речення чи будь-яке їхнє поєднання); трансплантати – іншомовні одиниці (вислови, фрази, словоформи, морфеми та букви), які передаються за допомогою графіки мови-донора; гібридні композити – різновид варваризмів, першу основу яких становить іншомовне слово в неадаптованій формі, переважно в іншомовній графіці, а другу – питоме слово [4, 163].

Характерними ознаками варваризмів є те, що вони здебільшого позначають поняття, які мають аналоги в українській мові; зберігають структурні ознаки англійської мови, по-різному пристосовуються до фонетики, морфології мови-реципієнта; позбавлені стилістичного забарвлення, науковості; мають обмежену сферу вживання; залишаються за межами українського словника. Зазвичай варваризми вживаються з міркувань престижу або моди, але не закріплюються в мові надовго. Проте доля сучасних комп'ютерних варваризмів може бути іншою, позаяк вони нерідко виявляють риси граматичної асиміляції, набуваючи ознак роду, числа та відмінювання в українській мові (*юзер, лайк, репост, гугл транслейт, нік, мейл, фоловер, діджитал, софт, DVD-чейнджер, RTF-формат, IP-адреса, CD-диск, SIM-картка, USIM-картка, R-UIM-картка, SMS-повідомлення, internet-магазин, internet-провайдер, on-line-торгівля, web-*

дизайн, ІТ-менеджер, web-сторінка, web-браузер, cookie-файл, Bluetooth-протокол, GPS-навігатор тощо) [4, 163].

Серед англіцизмів варто виокремити ті, які ще зберігають латинське написання (*on-line, off-line, wi-fi, web, YouTube, cookie, Google, browser, Bluetooth, Facebook, Twitter* тощо). Більшість із них уже отримали кириличний вигляд шляхом транслітерації або транскрипції (*он-лайн, офф-лайн, веб, браузер, ютуб, кукі, гугл, браузер, блютус, фейсбук, твіттер* тощо).

Відзначимо, що значну кількість англіцизмів становлять композити, у яких повторюється якийсь один структурний елемент, а другим компонентом є або транслітерований англіцизм, або калька, а саме: лексеми з компонентом Інтернет – (*Інтернет-зв'язок, Інтернет-контент, Інтернет-провайдер, Інтернет-компанія, Інтернет-спільнота, Інтернет-простір, Інтернет-бізнес, Інтернет-сервіс* тощо); веб– (*веб-браузер, веб-дизайн, веб-сайт, веб-сторінка, веб-контент, веб-ресурс, веб-сервер, веб-камера* тощо); онлайн– (*онлайн-сервіс, онлайн-система, онлайн-трансляція, онлайн-покупки, онлайн-магазин* тощо).

До окремої групи варто зарахувати англіцизми, головню варваризми, які беруть участь у процесі словотворення за допомогою продуктивних суфіксів української мови (*фоловити, онлайнний, банити, лайкати, кешувати, кешування, (за) тролити, спамити, чатитися, флудити, постити, діджиталізація* тощо).

Отже, у сучасному світі досить поширеним є комп'ютерний сленг – своєрідна «мова». Шляхи і способи утворення комп'ютерного сленгу досить різноманітні, але всі вони зводяться до того, щоб пристосувати англійське слово до вітчизняної дійсності і зробити його придатним для постійного використання. До основних методів утворення сленгу, що охоплюють більшість існуючої сленгової лексики, належать: калька; повне запозичення; напівкалька (запозичення основи); фонетична мімікрія; переклад (з використанням стандартної лексики в особливому значенні; з використанням сленгу інших професійних груп). Дуже часто сленгова лексика утворюється

шляхом перекладу англійського професійного терміна. Комп'ютерний сленг не позбавлений й фразеологічних оборотів, серед яких є як дієслівні, так субстантивні обороти.

2.3. Реалізація аксіологічного компоненту в семантичній структурі англо-американських запозичень

Вивчення особливостей аксіологічних переосмислень передбачає урахування типологічних характеристик американізмів. Класифікація американізмів у сучасній лінгвістиці ґрунтується на певних принципах. Функціональний принцип визначає американізми за місцем їх вживання. Генетичний принцип акцентує місце їх походження як лексичних одиниць та фразеологізмів, що виникли на території сучасних США, незалежно від того, чи вони залишаються надбанням лише англійської мови в США, чи вже ввійшли до загальноанглійської або навіть до інтернаціональної лексики. За генетичним принципом розрізняють генетичні американізми, що виникли на території США та проникли в інші мікросистеми (пор. *hot* – "чудовий, привабливий, модний", *nutcase* – "божевільна людина"), і генетикофункціональні - ті, що виникли та обмежені вживанням в AmE (пор. *bust* - амер. розм. "невдаха", *turkey* - амер. розм. "бовдур, нікчема")

Формування нового аксіологічного значення в більшості випадків відбувається при наявності в семантичній структурі даного слова (актуально чи віртуально) оцінно-релевантних смислових компонентів, певних асоціативних (в широкому розумінні) зв'язків. Специфічність суб'єктивного сприйняття в межах певного соціуму полягає в тому, що при всій різноманітності, мозаїчності призм світобачення часто переважають певні тематично пов'язані образи-еталони, що на лексичному рівні постають як лексико-семантичні об'єднання найменувань-донорів. Асоціативний характер деривативної взаємодії концептів подібних найменувань визначає їх угруповання як певні

асоціативно-тематичні поля, що поєднують слова різної частиномовної належності при спільності їх тематичних (семантичних) ознак.

Наприклад, у групі антропонімів, що визначають професійний статус та рід занять людини, аксіологічні зрушення пов'язані з соціальним статусом тієї чи іншої професії. Інтелектуальні заняття нерідко породжують амбівалентні або негативні асоціації, як у випадку з аксіологічним дериватом-американізмом *professor* "професор" —» AmE "професіонал, майстер своєї справи" (часто вживається жартівливо). Новоутворене значення може мати амбівалентне тлумачення. За контекстуальних умов іронічне слововживання виявляє негативну аксіологічну характеристику об'єкта оцінки.

Досить велика кількість аксіологічно модифікованих одиниць обмежені на вживання соціолектом молоді, підлітків. Цей жаргон є своєрідним "інтержаргоном", і в ньому перехрещуються елементи інших соціально-професійних діалектів, наприклад, жаргону музикантів, наркоманів, спортсменів, соціальний параметр поєднується з віковим, статевим параметром освіти тощо.

В.І. Заботкіна пропонує схему процесів зміни оцінного компонента. На її думку, ці процеси будуються за принципом трьох осей:

- 1) по лінії індукування (додавання) компонентів;
- 2) по лінії редукування (зменшення) компонентів;
- 3) по лінії субституції (заміни) одних компонентів на інші.

В першому напрямку відбуваються процеси амеліорації або пейорації, тобто підвищення або зниження статусу слів. Амеліорація та пейорація - це умовні терміни для позначення такого типу змін, що полягає у перенесенні безоцінних форм на негативні чи позитивні поняття. Таким чином відбувається розширення, збагачення семантичних структур безоцінних номінацій - слів, стійких словосполучень та усталених виразів, що належать до узуальної лексики, за рахунок аксіологічних зрушень певного напрямку. Аксіологічні новоутворення у процесах амеліорації чи пейорації можуть виникати на різних

оцінних підставах під час поляризації попередніх значень. Пор.: clam - "істівний молюск"> AmE sl. "помилка"; drool - "слина"> AmE sl. "нісенітниця, дурниці"; ginger - "імбир"> AmE розм. "вогник, піднесений настрій"; hustle - "штовханина, давка"> AmE розм. "енергійна діяльність, наполегливість"; longhaired - AmE розм. "інтелігент" (іноді зневажливо).

Переважаюче індукування негативної оцінки можна пояснити тим, що більшість пейоративних словозначень мають антропоцентричну спрямованість – тобто в основному дають негативну характеристику людини, її фізичного та психічного стану, її поведінки та життєдіяльності. Позитивні прояви людини сприймаються як відповідність нормі, отже, вони не потребують особливого виділення. Негативна оцінка об'єкта сприймається як відхилення від норми та мотивується двома принциповими факторами: по-перше, недосконалість та неспроможність людини до виконання певних дій, її індивідуальні або соціально неприпустимі недоліки та вади, а по-друге, нешанобливе, зневажливе ставлення людини до інших.

За лінією редукування аксіологічних компонентів відбувається процес нейтралізації аксіологічних значень, що веде до втрати позитивного чи негативного оцінно-емотивного значення. Цікавою в культурологічному плані є історія аксіологічного розвитку лексичного американізму-іменника *deadline*. Спочатку це слово позначало обмежувальну лінію навколо в'язниці. Порушення цього кордону для ув'язнених було смертельно небезпечним - охоронець мав право застрелити порушника. Згодом це слово при збереженні негативних імплікацій стало позначати ширше коло референтів: "будь-яка межа або кордон, які заборонено перетинати". Пізніше цей американізм зазнав нейтралізації аксіологічного значення та на сучасному етапі вживається стосовно будь-якої умови чи події як їх граничний (крайній) строк, перейшовши в загальноанглійську літературну мову.

Процес нейтралізації спричинив зміни в семантичній структурі слова *guy*, яке виникло внаслідок антономазії від імені *Guy Fawkes* та позначало спочатку

опудало, одоробло, що спалювали на день Гая Фока (Guy Fawkes Day), потім – кумедно вдягнуену людину. В американському сленгу пейоративний компонент значення зазнав нейтралізації, нове значення "будь-який чоловік чи хлопець" асимілювалося в літературному просторіччі, а згодом відбулося розширення значення: *guu* - AmE "any person".

Частковий американізм *dude* може слугувати ще одним прикладом вищезгаданих процесів. Це слово походить із німецького сільського просторіччя, де воно мало значення "дурень, бовдур". В AmE *dude* перейшло в значенні "хлощ, франт, джэнджик, піжон", набувши особливого піку популярності в 70-х роках ХХ ст. Висока частотність вживання цього просторічного американізму сприяла послабленню його негативного аксіологічного значення аж до повної нейтралізації в загальному сленгу, сленгу підлітків та афроамериканців, де *dude* тепер позначає будь-якого чоловіка чи хлопця.

У напрямку субституції одних аксіологічних компонентів іншими спостерігається процес енантісемії (зміни знака аксіологічної оцінки на протилежний).

Явище енантісемії виявляється в словах, що поєднують в собі протилежні значення. Це один із найбільш цікавих семантичних феноменів, що в сучасній лінгвістиці постає як недостатньо досліджена проблема. Дискусійним залишається питання, до якої категорії відносити явище енантісемії: вважати її різновидом антонімії, омонімії чи полісемії, перехідним явищем між ними, або кваліфікувати її як особливу категорію лексичної семантики. Ми приєднуємося до дослідників, котрі вважають енантісемію явищем багатозначності, особливим видом внутрішньослівної антонімії. Емоційно-оцінна енантісемія є особливим різновидом енантісемії, оскільки вона поєднує в семантичній структурі слова протилежні за оцінним знаком аксіологічні значення. Енантісемічні аксіологічні зміни відтворюють відмінності та протиріччя в об'єктивній дійсності. Саме в явищі енантісемії

проявляється природний закон єдності та боротьби протилежностей, коли на рівні мікросистеми багатозначного слова стикаються дві суперечливі тенденції мовного розвитку.

Полярність лексичного значення при аксіологічній енантіосемії передбачає співвіднесеність сем, які виділяються. Протиставленість відбувається лише на основі оцінних сем, що входять до ядерної чи периферійної частини лексичного значення. Актуалізований у новому значенні контрастивний оцінний компонент висувається на передній план при згасанні подібного компонента з протилежним знаком. Так, наприклад, енантіосемічне пейоративне значення "слабкий гравець, слабка команда, слабовільна людина" виникло у повного американізму *pushover* "легка, дріб'язкова справа, легко здолана перешкода" в результаті активізації семи "слабкий, той, що не чинить опору".

Досить часто лінгвістичною основою аксіологічної енантіосемії виступає іронія, що пов'язано з самою природою останньої. При іронічному зрушенні висловлення з позитивною оцінкою свідомо вступає в конфлікт з дотекстовим передзнанням про об'єкт оцінки або післязнанням про нього, що впливає із тексту. Відбувається заміна одного поняття іншим, котре протиставляється або суперечить попередньому. Утверджується позитивна оцінка, хоча в позначуване вкладається протилежний смисл, виражаються протилежні модальності. Наприклад, повний американізм *groovy* був дуже поширеним в 60-70 роках в американському сленгу як вираження загальної позитивної оцінки ("*satisfactory, satisfying, fine*"). Але, згодом, внаслідок іронічного слововживання це модне слівце втратило свій первісний позитивний смисл, набувши в молодіжному сленгу кінця 80-х років протилежного за оцінним знаком аксіологічного значення "*tedious, dull*".

Модель семантичних змін "найменування людини за видом діяльності — > оцінне найменування людини" має також приклади зрушень у бік позитивної аксіологічної оцінки, а іноді й нейтралізації. Так лексеми *killer* — "гангстер,

мафіозі" набула в AmE енантіосемічного значення "щось дуже вдале, вражаюче, збуджуюче".

За віковим параметром традиційно виділяються мова молоді та мова більш дорослого покоління. Сучасні молодіжні жаргони США охоплюють студентський сленг, сленг підлітків — прихильників сучасних музичних напрямків репу та хіпхопу серед інших схильностей та уподобань.

Можна сказати, що американський студентський сленг — поняття віртуальне, оскільки кожний університет або коледж має свій, відмінний від інших, лексикон, але, поряд із цим, існує загальний пласт молодіжної студентської лексики, що містить досить велику кількість одиниць з аксіологічним, емоційно-оцінним компонентом для позначення понять та явищ студентського життя. Так, наприклад, метафоричне та метонімічне вживання слів літературного стандарту для позначення старанних студентів, "зубрил", має різко негативну оцінку: *grind*, *grunt*, *gunner*, *squid*, *throat* та ін.

Сучасний американський студентський жаргон поповнюється запозиченнями із молодіжних жаргонів старшокласників, підлітків, лексикону таких молодіжних субкультур, як Valley Girls. Дівчатка із заможних родин Каліфорнійського узбережжя, батьки яких представляють середній клас або верхівки із сфер шоубізнесу, засобів масової інформації, започаткували свою субкультуру, ціннісними орієнтаціями котрої постали сибаритський спосіб життя, марнотратство як один із видів розваг, проведення часу у пошуках насолоджень, бездіяльності. Жаргон цієї культури Valleyspeak (Valspeak) запозичив деякі аксіологічні номінації із сленгу серфінгістів, згодом дещо переосмисливши їх. Так, одним із класичних прикладів Valleyspeak є сленгізм *gnarly*, що спершу мав значення "чудовий, першокласний", а з часом зазнав енантіосемії, набувши значення "жахливий, неадекватний".

Висновки до 2 розділу

Американський студентський сленг — поняття віртуальне, оскільки кожний університет або коледж має свій, відмінний від інших, лексикон, але, поряд із цим, існує загальний пласт молодіжної студентської лексики, що містить досить велику кількість одиниць з аксіологічним, емоційно-оцінним компонентом для позначення понять та явищ студентського життя. Сучасні молодіжні жаргони США охоплюють студентський сленг, сленг підлітків — прихильників сучасних музичних напрямків репу та хіпхопу серед інших схильностей та уподобань.

Фактори, що впливають на формування українського молодіжного сленгу: геополітичний, соціальні мережі, сучасні комп'ютерні технології, зарубіжні фільми та телевізійні програми, західна культура. Сучасна молодь прагне володіти англійською мовою, що розширює обрії; прагне новизни та свіжості, скорочення важких та довгих утворень. У сучасному світі досить поширеним є комп'ютерний сленг – своєрідна «мова».

Шляхи і способи утворення комп'ютерного сленгу досить різноманітні, але всі вони зводяться до того, щоб пристосувати англійське слово до вітчизняної дійсності і зробити його придатним для постійного використання. До основних методів утворення сленгу, що охоплюють більшість існуючої молодіжної сленгової лексики, належать: калька; повне запозичення; напівкалька (запозичення основи); фонетична мімікрія; переклад (з використанням стандартної лексики в особливому значенні; з використанням сленгу інших професійних груп). Дуже часто молодіжна сленгова лексика утворюється шляхом запозичення або трансформації англійського професійного терміна.

Серед англіцизмів, пов'язаних зі сферою інформаційних технологій, також чільне місце посідають варваризми. Характерними ознаками варваризмів є те, що вони здебільшого позначають поняття, які мають аналоги в українській

мові; зберігають структурні ознаки англійської мови, по-різному пристосовуються до фонетики, морфології мови-реципієнта; позбавлені стилістичного забарвлення, науковості; мають обмежену сферу вживання; залишаються за межами українського словника.

ВИСНОВКИ

Отже, результати проведених досліджень дозволяють зробити наступні висновки:

Термін «сленг» вперше був зафіксований зі значенням «мова вулиці» або, за іншими джерелами як «образа». Його назва походить від англійського *sling* – «метати, кидати» в значенні архаїчного виразу *to sling one's jaw* – «говорити буйні, образливі речі». Отже, сленг визнається антиподом літературного мовлення й ототожнюється частково з жаргоном, а частково з професіоналізмами і з розмовним мовленням. Сленг нерідко розглядається в психологічному аспекті, як продукт індивідуальної творчості представників окремих соціальних і професійних угруповань, вираження певного «духу» або «свідомості» людей, що належать до того або іншого суспільного середовища. Молодіжний сленг представляє окремий пласт національної мови, який відображає певною мірою рівень культури, освіченості, розвитку суспільств. Він містить лексику як мінімум трьох лексико-стилістичних підсистем: нестандартної розмовної мови, професійного жаргону й вульгаризмів.

Молодіжний сленг виступає одним із джерел поповнення лексичного складу мови та одним з елементів культури суспільства. Активним «постачальником» молодіжного неформального мовлення є студентська розмовна лексика, яка має в собі чітку експресивно-емотивну динамічну ознаку. Молодіжний сленг використовується в дискурсах різних типів, зокрема в Інтернет, рекламному художньому дискурсі друкованих ЗМІ, завдяки чому досягається вихід на спільний код спілкування з молодіжною аудиторією.

У складі молодіжного американського сленгу виокремлюється лексеми, які об'єднуються у семантичні групи: алкоголь, наркотики, дозвілля, кохання, секс та відповідні частини тіла, оцінювальне ставлення, преференції та цінності, дружба, дружні відносини, лексичні засоби вираження емоційного стану у комунікативних актах, прикметники з конотацією оцінювання,

предмети першої необхідності, одяг, соціально та культурно обумовлені явища, предмети, відносини, навчання.

Українська мова за останні десятиліття наповнилася значною кількістю англіцизмів, що обумовлено певними соціально-економічними, політичними та культурними причинами. Найбільше у молодіжній пресі англіцизмів на музичну тематику, найменше – на позначення специфічних понять. Це пояснюється великою популярністю музичної сфери серед молоді, а відтак широкою читацькою аудиторією (на яку й орієнтуються молодіжні видання). У процесі запозичення англійських слів в українській молодіжній сленг в сферу вживання включаються слова стандартної англійської мови, і тільки в процесі адаптації мовою-реципієнтом вони набувають відповідного стилістичного забарвлення та соціального маркування

Усі англіцизми за сферою використання в сучасному молодіжному сленгу поділяються на кілька тематичних груп, зокрема позначення предметів повсякденного вжитку – це англіцизми, які використовуються у повсякденному житті. Найчастіше вони приходять з реклам, молодіжних газет і журналів; комп'ютерні технології; емоції, реакції та оцінка дійсності – група англіцизмів, які переважно використовуються в повсякденному житті; назви людей за диференціацією – безпосередньо стосуються молоді, адже в основному молоді люди розуміють значення поданих слів і вживають їх у повсякденній мові; культурна сфера – англіцизми, пов'язані з молодіжною культурою, яка пропагується засобами масової інформації, кінематографом та шоу-бізнесом; спортивна сфера; саморозвиток, тренінг, методики.

Сучасна українська молодь прагне володіти англійською мовою, що розширює обрії; прагне новизни та свіжості, скорочення важких та довгих утворень. У сучасному світі досить поширеним є комп'ютерний сленг – своєрідна «мова».

Шляхи і способи утворення комп'ютерного сленгу досить різноманітні, але всі вони зводяться до того, щоб пристосувати англійське слово до

вітчизняної дійсності і зробити його придатним для постійного використання. До основних методів утворення сленгу, що охоплюють більшість існуючої молодіжної сленгової лексики, належать: калька; повне запозичення; напівкалька (запозичення основи); фонетична мімікрія; переклад (з використанням стандартної лексики в особливому значенні; з використанням сленгу інших професійних груп). Серед англіцизмів, пов'язаних зі сферою інформаційних технологій, також чільне місце посідають варваризми. Характерними ознаками варваризмів є те, що вони здебільшого позначають поняття, які мають аналоги в українській мові; зберігають структурні ознаки англійської мови, по-різному пристосовуються до фонетики, морфології мови-реципієнта; позбавлені стилістичного забарвлення, науковості; мають обмежену сферу вживання; залишаються за межами українського словника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонченко Т.М. Основні тенденції аксіологічних змін у семантичній структурі американізму: автореф. дис. на здобуття ступ. канд. філолог. наук / Т.М. Антонченко. – К.: Київський держ. лінгвістичний ун-т, 2000. – 18 с.
2. Баранник О.Ю. Молодіжний сленг – цікавий лінгвістичний феномен / О.Ю. Баранник // Науковий вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. Серія «Філологія». – 2014. – № 10. – С. 56–58.
3. Вишнівський Р.Й. Англійські запозичення у сфері інформаційних технологій / Р.Й. Вишнівський // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». – 2015. – № 19. – Том 2. – С. 52–164.
4. Дорда В.О. Гендерні аспекти молодіжного сленгу США / В.О. Дорда // Вісник СумДУ. Серія «Філологія». – 2008. – № 1. – С. 20–24.
5. Дуднік Т.В. Англійські запозичення в українській фінансово-економічній термінології та особливості їх перекладу / Т.В. Дуднік // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»: зб. наук. праць. – 2013. – Вип. 20. – С. 241–243.
6. Зацний Ю.А. Розвиток словникового складу сучасної англійської мови / Ю. А. Зацний. – Запоріжжя: Запорізький держ. ун-т., 1998. – 430 с.
7. Ковальчук О.С. Комп'ютерний сленг як форма молодіжного спілкування / О.С. Ковальчук // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія». – 2014. – Вип. 46. – С. 97–99.
8. Медвідь О.М. Комп'ютерний сленг / О.М. Медвідь // Вісник Сумського державного університету. Серія Філологічні науки. – 2005. – №6. – С. 50–56.
9. Молоткіна Ю.О. Мовні та позамовні причини проникнення англіцизмів у Комунікація / Ю.О. Молоткіна. – 2016. – Вип. 2. – С. 112–124.
10. Орлова С.І. Сленг як варіант соціальних діалектів / С.І. Орлова // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. – 2013. – № 18. – С. 201–204.

- 11.Осецька Н.Ф. Вплив англiцизмiв на сучасний український молодiжний сленг / Н.Ф. Осецька // Вiсник НУВГП. Гуманiтарнi науки: зб. наук. праць. – 2011. – Вип. 3. – С. 74–80.
- 12.Репiна Ю.О. Англiцизм у субмовi сучасної української молодi / Ю.О. Репiна // Управлiння розвитком. – 2014. – № 12. – С. 124–126.
- 13.Секрет I.В. Семантичнi аспекти американського студентського сленгу / I.В. Секрет // Науковi записки Кiровоградського державного педагогiчного унiверситету iменi Володимира Винниченка. Сер.: Фiлологiчнi науки. – 2010. – Вип. 89. – С. 80–85.
- 14.Совенко А.М. Реалiзацiя позитивної оцiнки в англiйському та американському сленгу / А.М. Совенко // Фiлологiчнi трактати. – 2012. – Т. 4. – № 2. – С. 100–107.
- 15.Стрига Е.В. Комп'ютерний сленг у сучанiй англiйській мовi: походження та функцiонування / Е.В. Стрига // Записки з романо-германської фiлологiї. – 2014. – Вип. 1. – С. 186–191.
- 16.Хомяков В.А. Введение в изучение сленга – основного компонента англiйского просторечия / В.А. Хомяков – Вологда : ВГПИ, 1971. – 176 с.
- 17.Чернiкова Л.Ф. Англiцизми в сучаснiй українській мовi / Л.Ф. Чернiкова // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – № 152. – С. 129–133.
- 18.Англiцизми сучасної української мови [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ukrlit.net/article/984.html>
- 19.Воскресенська А.А. Вплив англiцизмiв на сучасний український молодiжний сленг [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/33_DWS_2010/33_DWS_2010/Philologia/74410.doc.htm
- 20.Гуглити [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://slovotvir.org.ua/words/guglyty>
- 21.Єлiсова М.О. Особливостi перекладу британського i американського студентського сленгу українською мовою / М. О. Єлiсова [Електронний

- ресурс]. – Режим доступу:
http://philology.knu.ua/library/zagal/Movni_i_konceptualni_2012_41_2/027_033.pdf
22. Зайцева С.В. Інтернет-сленг в україномовному медіа просторі / С.В. Зайцева [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://lingvodnu.com.ua/archiv-nomeriv/lingvistika-lingvokulturologiya-2011/internet-sleng-v-ukra%D1%97nomovnomu-media-prostori/>
23. Заремблук Ю. В. Англiцизми в українській мові / Ю. В. Заремблук [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://library.udpu.edu.ua/library_files/stud_konferenzia/2016_1/59.pdf
24. Інстаграмити чи не інстаграмити? Черкащани розповіли про своє ставлення до модного додатку» [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<http://zmi.ck.ua/sotsium/nstagramiti-chi-ne-nstagramiti-cherkaschani-rozpozvli-pro-svo-stavlennya-do-modnogo-dodatku.html>.
25. Каблуча Ю. В. Розмовна лексика сучасної німецької мови; джерела поповнення та особливості функціонування сленгу / Ю. В. Каблуча [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://knowledge.allbest.ru/languages/3c0b65625a2ad69a5c43b89421316d27_0.html
26. Каучсерфінг [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://slovotvir.org.ua/words/kauchserfing>.
27. Ковальчук І. В. Молодіжний сленг як прояв лексичної інтерференції / І. В. Ковальчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://naub.oa.edu.ua/2015>
28. Лайк [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<http://slovotvir.org.ua/words/laik>
29. Мрієш про сцену? Почни з бек-вокалу [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://megasite.in.ua/1635-mriehsh-pro-scenu-pochni-z-bek-vokalu.html>.

- 30.Репост [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://slovotvir.org.ua/words/repost>
- 31.Селфі [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://slovotvir.org.ua/words/selfi>
- 32.Софт [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://slovotvir.org.ua/words/soft>.
- 33.Тизер [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://slovotvir.org.ua/words/tyzer>.
- 34.Фотошопимо разом [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ourkids.ukrainianforum.net/t301-topic>.
- 35.Ярощук Л.Г. Комп'ютерний сленг як форма молодіжного спілкування / Л.Г. Ярощук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.chnu.edu.ua/res/chnu.edu.ua/period_vudannia/web13/pdf/2012_1/Larusa_Yaroshchuk.pdf

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 48 с., 35 джерел.

Об'єкт дослідження: молодіжний сленг.

Мета кваліфікаційної роботи: визначити особливості перекладу сленгізмів на українську мову.

Ціль дослідження: дати визначення поняттю “сленг”; проаналізувати причини появи та поширення англо-американського сленгу в молодіжній українській мові.

Методи дослідження: порівняльний аналіз .

У теоретичній частині досліджується історія виникнення молодіжного сленгу, а також поняття, основні ознаки та особливості функціонування англо-американського молодіжного сленгу.

У практичній частині розглядаються основні причин появи та поширення англіцизмів серед української молоді, способи перекладу англо-американських англіцизмів (сфера інформаційних технологій).

Теоретична новизна роботи визначається тенденцією активізації досліджень молодіжної лексики на сучасному етапі. Уточненні чинників, що впливають на реалізацію молодіжного сленгу; аналіз виокремлених семантичних груп сленгу; доведення важливості дослідження сленгу як сучасного лінгвістичного феномена.

Практичне значення дослідження полягає у використанні результатів для покращенні навичок аналізу адекватного перекладу, що розвиває вміння передбачати та отримувати еквівалентний результат перекладу; результати дослідження можуть бути використані в практиці викладання дисциплін, пов'язаних з теорією перекладу.

Ключові слова: СЛЕНГ, ЕКВІВАЛЕНТНІ ВІДПОВІДНИКИ, КОМП'ЮТЕРНИЙ СЛЕНГ, ТРАНСКРИПЦІЯ, ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ, КАЛЬКУВАННЯ, ОПИСОВИЙ.

SUMMARY

Qualification paper: 48p. , 35 sources.

The object of the research is youth slang.

The subject of the research is the ways of translating English slangisms into the Ukrainian language.

The purpose of the research is to analyze the peculiarities of American borrowings

Methods of the research include analysis of factors influencing popularity of slangisms in the modern Ukrainian language, study of information technologies lexis, articles and works about American borrowings, comparative method, descriptive method.

The foreword describes the state of the problem, the tasks which are to be solved to achieve the purpose of the research.

The theoretical section presents the analysis of the history of the emergence of the youth slang, as well as the concept, the main peculiarities of the functioning of the Anglo-American youth slang.

The practical section contains the analysis of the main causes of the emergence and popularity of Anglicisms among Ukrainian young people, and the ways of translating Anglo-American terms into Ukrainian.

The novelty of the diploma research is explained by the tendency of activation of youth lexis research at the present stage. Clarification of factors influencing the implementation of youth slang; analysis of isolated semantic slang groups; proving the importance of studying slang as a modern linguistic phenomenon.

The practical value of work is determined by the fact that the research results can be used in educational process and in further research on the problem.

Key words: SLANG, TRANSLATION, EQUIVALENT CORRESPONDENCES, TRANSLITERATION, TRANSCRIPTION, INFORMATION TECHNOLOGIES, LOAN TRANSLATION.